

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова
Кафедра педагогіки і психології дошкільної освіти
та педагогічної творчості**

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
Декан факультету
педагогіки і психології
Олефіренко Т.О.
“ _____ ” _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
Спеціальність 012 Дошкільна освіта

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Управління в системі дошкільної освіти» затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова « »_квітня, року, протокол № .

Розробник програми: Ходунова В.Л., канд. пед. наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти та дитячої творчості
« » вересня 2020 року, протокол №

Завідувач кафедри

Цветкова Г.Г.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Навчальне навантаження з дисципліни	Загальні характеристики дисципліни	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: Денна форма – 3; Заочна форма – 3	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 012 Дошкільна освіта	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	1-й
		Семестр:	
Загальна кількість годин - 105; заочна форма - 90		5-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 2	Ступінь вищої освіти: бакалавр	18 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	6 год.
		Лабораторні	
		Не передбачено	
		Самостійна робота	
		69 год.	74 год.
		Вид контролю:	
екзамен	екзамен		

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «**Управління в системі дошкільної освіти**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки спеціальності 012 «Дошкільна освіта»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні засади управління в системі дошкільної освіти; наукові знання про принципи, методи, прийоми, форми управлінської діяльності.

Міжпредметні зв'язки: опановуючи перелік знань, умінь і навичок, студенти мають актуалізувати знання з курсів «Психологія загальна», «Психологія управління», «Дошкільна педагогіка», що сприятиме в подальшому формуванню професійної компетентності вихователя дошкільного закладу.

МЕТА КУРСУ: Забезпечення теоретичної і практичної підготовки студентів до управлінської діяльності в системі дошкільної освіти. З'ясування особливостей організації дошкільної освіти в Україні, озброєння кожного випускника комплексом сучасних управлінських знань, умінь і навичок, формування у нього професійних компетенцій.

ЗАВДАННЯ КУРСУ:

методичні: створення умов для оволодіння студентами засобами і методами організації управління дошкільною освітою, формування у процесі навчання професійної майстерності, організаційно-педагогічних навичок, вміння творчо застосовувати одержані знання в практичній діяльності;

виховні: формування у студентів активної життєвої позиції, високої свідомості, прагнення керуватися в практичній діяльності принципами загальнолюдської моралі, сумлінного ставлення до професії, прагнення до творчості;

розвивальні: формування в студентів професійних вмінь планувати методичну роботу в дошкільному закладі та відділі освіти, організувати діяльність педагогів та керівників відповідно до плану, надавати методичну допомогу працівникам дошкільної освіти, використовувати досвід кращих керівників ЗДО.

Наявність сформованих компетенцій:

Компетентності загальні:

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Досконало володіти всіма стилями і жанрами усного і письмового мовлення для комунікації з суб'єктами освітнього процесу, з різними соціальними і професійними групами.

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Виявляти національну й особистісну гідність, громадянську свідомість та активність, дбати про розвиток і функціонування громадянського суспільства; мати і обстоювати власну громадянську позицію незалежно від впливу політичних партій і різних конфесій.

Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. Здійснювати професійну діяльність за принципами толерантності, безоціночності іншої особистості; вирішувати конфліктні ситуації і надавати підтримку в нових, проблемних і кризових ситуаціях.

Компетентності фахові:

Здатність здійснювати моніторингову діяльність в управлінні ЗДО і системою дошкільної освіти. Уміння використовувати моніторинг як механізм вдосконалення діяльності закладу дошкільної освіти та системи дошкільної освіти району (міста); реалізовувати контрольно-оцінну та коригувальну функцію в діяльності ЗДО.

Здатність керувати роботою управління освіти щодо кадрового забезпечення системи дошкільної освіти району (міста). Здійснювати аналіз якості кадрового

забезпечення, підбір, розстановку працівників дошкільної освіти; сприяти підвищенню якості фахової підготовки кадрового складу.

Здатність брати участь у створенні, координації та реалізації комплексних міжвідомчих програм для підвищення управління якістю освіти, в тому числі для осіб із особливими освітніми потребами.

Очікувані результати навчання:

Професійні знання у галузі управлінської діяльності та уміння застосовувати їх у системі дошкільної освіти. Здатність до свідомого вибору шляхів та методів удосконалення своїх особистих і професійних якостей, уміння застосовувати на практиці здобуті знання.

Здатність до системного мислення у професійній сфері, креативність у вирішенні професійних завдань. Наполегливість у досягненні мети та якісному виконанні функціоналу професійної діяльності. Володіння навичками управлінської та організаторської діяльності. Аналіз психолого-педагогічних аспектів освітнього процесу в ЗДО стосовно виховання дитини дошкільного віку.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль № 1

Теоретичні основи управління в системі дошкільної освіти

Поняття «дошкільна освіта», «система дошкільної освіти». Принципи дошкільної освіти в Україні. Державні документи, що регулюють діяльність системи освіти. Державна політика у сфері дошкільної освіти. Основні принципи освіти в Україні. Завдання реформування дошкільного виховання на сучасному етапі. Аспекти функціонування системи дошкільної освіти. Принципи функціонування безперервної системи національного виховання. Основні завдання дошкільної освіти. Типи дошкільних закладів та їх функції. Програми виховання і навчання дітей дошкільного віку. Державна політика у сфері дошкільної освіти. **Головні завдання реформування дошкільного виховання на сучасному етапі.** Органи управління системою дошкільної освіти. Органи управління освітою, підпорядковані обласним, міським, районним державним адміністраціям та органами місцевого самоврядування, їх повноваження. Основні функції структурних підрозділів управління освіти. Оптимізація управлінської діяльності.

Змістовий модуль № 2

Основні засади управління дошкільною освітою

Ключові пріоритети змістового наповнення освітнього процесу. Державні документи та підзаконні акти про здійснення контролю в дошкільному закладі. Річний план освітньої роботи ЗДО. Перспективне планування на місяць. Форми, методи організації роботи з дітьми за лініями розвитку. Тематика навчальних тижнів. Розклад організованої діяльності дітей.

Зміст понять «інновація», «інноваційні технології», «розвиток ЗДО», «інноваційний розвиток ЗДО». Зміст поняття «управління ЗДО» та «управління інноваційним розвитком ЗДО», закономірності та принципи інноваційного розвитку ЗДО. Нормативно-правова база атестації педагогічних працівників ЗДО. Завдання атестації. Кваліфікаційні категорії та педагогічні завдання. Планування атестації. Процедура проведення атестації. Атестаційна комісія, її діяльність.

Поняття «конфлікти» та їх види. Особливості конфліктів у педагогічному колективі. Роль директора ЗДО у попередженні конфліктів. Шляхи подолання конфліктів у колективі.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	Лаб.	Інд.	с.р.		л	п	Лаб.	Інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управління в системі дошкільної освіти												
Тема 1. Організаційно-правові засади функціонування системи дошкільної освіти в Україні	20	6	6			8	8	2	2			4
Тема 2. Органи управління дошкільною освітою	16	4	4			8	8	2				6
Тема 3. Атестація педагогів ЗДО	14	-	-			14	26	2	-			24
Разом за змістовим модулем 1	50	10	10			30	42	6	2			34
Змістовий модуль 2. Основні засади управління дошкільною освітою												
Тема 4. Планування роботи у ЗДО	18	4	4			10	14	2	2			10
Тема 5. Інноваційні технології управлінської діяльності	18	4	4			10	14	2	2			10
Тема 6. Мікроклімат в педагогічному колективі. Конфлікти, їх попередження і подолання в трудовому колективі	19	-	-			19	20	-	-			20
Разом за змістовим модулем 2	55	8	8			39	48	4	4			40
<i>Усього годин</i>	<u>105</u>	<u>18</u>	<u>18</u>			<u>69</u>	<u>90</u>	<u>10</u>	<u>6</u>			<u>74</u>

Змістові модулі навчальної дисципліни
УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управління в системі дошкільної освіти (50 год.)

Лекційний модуль (10 год.)

Тема лекції 1: **Організаційно-правові засади функціонування системи дошкільної освіти в Україні - 6 год.**

Тема лекції 2: **Органи управління дошкільною освітою - 4 год.**

Практичний модуль (10 год.)

Тема заняття 1: **Організаційно-правові засади функціонування системи дошкільної освіти в Україні - 6 год.**

Тема заняття 2: **Органи управління дошкільною освітою - 4 год.**

Модуль самостійної роботи (30 год.).

Питання для самостійного опрацювання:

1. Нормативно-правова база атестації педагогічних працівників ЗДО - 5 год.
2. Завдання атестації - 5 год.
3. Кваліфікаційні категорії та педагогічні завдання - 3 год.
4. Планування атестації - 5 год.
5. Процедура проведення атестації - 5 год.
6. Атестаційна комісія: склад, обов'язки членів - 5 год.

Форма перевірки: усне опитування, письмова самостійна робота

Список рекомендованої літератури до змістового модуля

Основна література:

Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Науковий керівник: А.М. Богуш // Вихователь – методист дошкільного закладу. Спецвипуск. - К.: МЦФЕР освіта, 2012. – С. 4-30.

Коментар до базового компонента дошкільної освіти в Україні: Наук.-метод. посіб. / Наук. ред. О.Л.Кононко. – К.: Ред. журн. «Дошкільне виховання», 2003. – 243 с.

Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. – 2002. - № 33. – 23 квітня; // Дошкільне виховання. – 2002. - № 7. – С. 4-9.

Положення про дошкільний навчальний заклад // Освіта України. – 2003. - № 22. – 25 березня. – С. 3,8; // Дошкільне виховання. – 2003. - № 5. – С. 3-6.

Примірний Статут дошкільного навчального закладу // Дошкільне виховання. – 2003. - № 7. – С. 22-27; // Інформаційний збірник МОН України. – 2003. - № 9. – С. 14-18.

Додаткова література:

Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу. Частина 1. / Упор. Курочка Н.М., Омельяненко Н.В. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 248 с.

Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу. Частина 2. / Упор. Курочка Н.М., Омельяненко Н.В. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 216 с.

Нормативні документи. Для завідуючих ДНЗ / Упор. Чала Т.Т. – Х.: Вид. гр. «Основа», 2008. – 528 с. (Серія «ДНЗ. Керівнику»).

Змістовий модуль 2. Основні засади управління дошкільною освітою (66 год.)

Лекційний модуль (8 год.)

Тема лекції 4: **Планування роботи у ЗДО - 4 год.**

Тема лекції 5: **Інноваційні технології управлінської діяльності - 4 год.**

Практичний модуль (8 год.)

Тема заняття 4: **Планування роботи у ЗДО - 4 год.**

Тема заняття 5: Інноваційні технології управлінської діяльності - 4 год.

Модуль самостійної роботи (39 год.)

Питання для самостійного опрацювання:

1. Поняття «конфлікти» та їх види - 10 год.
2. Особливості конфліктів у педагогічному колективі ЗДО - 10 год.
3. Роль директора ЗДО у попередженні конфліктів - 10 год.
4. Шляхи подолання конфліктів - 9 год.

Форма перевірки: письмова самостійна робота

ПІДСУМКОВА ТЕКА

Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення

Репродуктивний метод. Ідеться про застосування вивченого на основі зразка або правила. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи будь-які джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Студенти стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Частково-пошуковий, або евристичний метод. Його суть - в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше.

Аналітичний метод передбачає мисленнєвий або практичний розклад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак. Але це лише початковий компонент пізнання.

Дедуктивний метод, навпаки, базується на вивченні навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного.

Активні методи навчання - диспут, дискусія, мозкова атака, аналіз конкретних педагогічних ситуацій, рольові та ділові ігри.

Метод «мозкової атаки» формує вміння зосереджувати увагу на якійсь вузькій меті. Використовуючи метод мозкової атаки, студенти працюють як "генератори ідей", при цьому вони не стримуються необхідністю обґрунтування своїх позицій та позбавлені критики, адже за цих умов немає "начальників" і "підлеглих", є лише експерти в кожній групі студентів, які фіксують, оцінюють та вибирають кращі ідеї.

Розв'язання педагогічних задач є ефективним шляхом формування у студентів уміння взаємодіяти в колективі.

Ділова гра, рольова гра, аналіз конкретних психолого-педагогічних ситуацій, ігрове проектування – форма розробки студентами рекомендацій, планів і заходів навчально-виховного характеру.

Методи контролю знань

Усне опитування

Усне опитування – найбільш поширений метод контролю знань студентів. При усному контролі встановлюється безпосередній контакт між викладачем та студентом, в процесі якого викладач отримує широкі можливості для вивчення індивідуальних особливостей засвоєння студентами матеріалу.

Розрізняють фронтальне, індивідуальне та комбіноване опитування.

Фронтальне опитування проводиться у формі бесіди викладача з групою. Воно органічно поєднується з повторенням пройденого, є засобом для закріплення знань та умінь.

Індивідуальне опитування припускає змістовні, зв'язні відповіді студентів на питання, яке відноситься до матеріалу, що вивчається, тому служить навчальним засобом розвитку мови, пам'яті, мислення студентів.

Письмове опитування

Письмова перевірка наряду з усною є важливим методом контролю знань, умінь та навичок студентів. Використовується у всіх видах контролю і здійснюється як в аудиторній, так і позааудиторній роботі (виконання домашніх завдань). Поряд з аудиторними письмовими роботами використовують і домашні контрольні роботи, над якими студенти працюють декілька днів (10-15), оскільки за змістом вони охоплюють значний розділ навчальної програми. Виконання їх вимагає належної самостійної роботи з книгою та іншими матеріалами.

Практична перевірка

Практична перевірка посідає особливе місце в системі контролю.

Практична перевірка дає змогу виявити, як студенти вміють застосовувати отримані знання на практиці, наскільки вони оволоділи необхідними вміннями, головними компонентами діяльності. В процесі виконання професійних завдань студент обґрунтовує прийняті рішення, що дає можливість встановити рівень засвоєння теоретичних положень, тобто одночасно з перевіркою умінь здійснюється перевірка знань.

Широке застосування для контролю знаходять професійні задачі, ділові ігри. Вони дають змогу більш об'єктивно визначати рівень готовності студента до практичної діяльності, сформованість таких важливих інтелектуальних умінь, як аналіз і синтез, узагальнення, порівняння, використання знань у нестандартних умовах.

Стандартизований контроль

У стандартизованому контролі знайшла широке застосування тестова методика з альтернативним вибором відповідей.

Результати стандартизованого контролю використовуються для висновків відносно роботи навчальної групи і кожного студента окремо.

Форма підсумкового контролю: **екзамен (тести/завдання в системі Moodle).**

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Критерії оцінювання роботи студентів на практичних заняттях

За шкалою ECST	Кількість балів	Рівень навчальних досягнень студента	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
А	50-60	високий	Відповідь або виконання завдання характеризується правильністю та повнотою без допомоги викладача. Студент володіє узагальненими знаннями, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє застосовувати вивчений матеріал для внесення власних аргументованих суджень у практичній діяльності. Студент має системні, дієві здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказу своєї думки. Студент здатен досягати визначеної мети освітнього процесу за допомогою різних методів і методичних прийомів.
В	42-49	високий	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, зокрема, застосовує його на практиці; вміє аналізувати і систематизувати інформацію. Використовує загальновідомі доводи у власній аргументації, здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу; виконує дослідницькі завдання, але потребує консультації викладача.

			Викладення матеріалу з теми є чітким, логічним з наведенням прикладів із власних спостережень, використанням знань із суміжних дисциплін. Відповідь або виконання завдання характеризується повнотою з незначними огріхами без надання допомоги з боку викладача.
C	34-41	достатній	Відповідь або виконання завдання характеризується недостатньою повнотою, але правильністю без надання допомоги викладача. Студент володіє обсягом знань та умінь, які є необхідними для розкриття теми, користується термінологією, однак, під час розкриття теоретичних основ управлінської діяльності, студент може припускатися окремих неточностей, які виправляє після надання консультативної допомоги викладача. Здатен до практичного застосування знань з використанням консультативної допомоги викладача.
D	24-33	середній	Відповідь або виконання завдання характеризується неповнотою і проводяться за допомогою консультації викладача. Значну частину матеріалу студент наводить на репродуктивному рівні, зазнає труднощів під час надання визначень ключовим поняттям теми. Під час відповіді спостерігається порушення логічності та точності. Для розкриття теоретичних питань, виконання завдань та демонстрації практичних умінь необхідна консультативна допомога з боку викладача.
E	15-23	низький	Відповідь або виконання завдання характеризується фрагментарністю і є можливими тільки за умови надання допомоги викладача. Студент частково володіє матеріалом з теми, не користується ключовими термінами. Викладення матеріалу відбувається на репродуктивному рівні зі значною кількістю огріхів та неточностей. Студент здатен досягати визначеної мети навчального процесу за допомогою різних методів і методичних прийомів, тільки під керівництвом викладача.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

За шкалою ECST	Кількість балів	Рівень навчальних досягнень студента	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
A	50-60	високий	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент системно володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією, у тому числі і за допомогою НІТ, має власну думку щодо викладеного матеріалу, здатен її аргументувати, робить висновки до виконання завдання підходить творчо.
B	42-49	високий	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією.
C	34-41	достатній	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент може доповісти основні положення проведеної роботи без глибокого аналізу, узагальнення матеріалу та підведення підсумків.
D	24-33	середній	Завдання виконано вчасно, його зміст поверхнево або фрагментарно розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент не проводить аналізу джерел, з яких було отримано інформацію, не здатен узагальнити та систематизувати матеріал, зазнає

			труднощів під час презентації проведеного дослідження перед аудиторією.
Е	15-23	низький	Завдання виконано вчасно, його зміст є дублюванням відомих джерел інформації. Відсутня будь-яка аналітична обробка представленої інформації. Студент на репродуктивному рівні з помилками відтворює матеріал, не може презентувати його перед аудиторією.

Критерії оцінювання письмових відповідей.

Оцінка завдання повинна бути зменшена за суттєве випущення теоретичних положень, а також за нерозбірливий почерк, орфографічні, лексичні та стилістичні помилки.

Рівні навчальних досягнень	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий 5	Студент дав правильну і вичерпну відповідь на поставлене запитання, при цьому показав високі знання понятійного апарату і нормативно-правової бази, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ і навів приклади з практики.
Середній 4	Студент дав правильну і вичерпну відповідь на поставлене запитання, при цьому показав високі знання понятійного апарату, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.
	Студент в цілому відповів на поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав добрі знання нормативно-правової бази.
Достатній 3	Студент в цілому відповів на поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав незадовільні знання наукових джерел, не підкріпив прикладами з практики.
	Студент дав неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументів, показав незадовільні знання понятійного апарату і наукової літератури.
Початковий 2	Студент дав неправильну або неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументів, показав незадовільні знання понятійного апарату і наукової літератури чи взагалі нічого не відповів.

Критерії оцінювання знань студентів на екзамені

За шкалою ECST	Рівень навчальних досягнень студента	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
A	Високий 40	Відповідь характеризується повнотою, глибокими, системними знаннями щодо закономірностей та принципів процесу управління в системі дошкільної освіти. Під час викладення матеріалу студент використовує знання із суміжних дисциплін, володіє сучасними досягненнями навчання, має свідоме ставлення до самоосвіти та самовдосконалення.
B	Достатній 32-35	Відповідь характеризується повнотою, глибокими, системними знаннями, вільним використанням прикладів сучасних актуальних подій в дошкільній освіті. Викладення матеріалу відбувається на продуктивному рівні.
C	Середній 25-32	Відповідь характеризується повнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Знання студента є достатніми для розкриття питання. Допущені огріхи та помилки виправляє самостійно.
D	Низький 20-24	Відповідь характеризується повнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Студент відтворює основний матеріал за поданою викладачем схемою відповіді, засвоєні знання не може самостійно пов'язати із практичною діяльністю.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

Рекомендована література

Нормативні акти

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Наук. кер.: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богінч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Пироженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. – К.: Видавництво МОН, 2012. – 26 с.
2. Закон України «Про дошкільну освіту». (Редакція станом на 2020 р. [№ 474-IX від 16.01.2020](#))
3. Закон України «Про охорону дитинства» (від 26.04.2001 №2402-111)
4. Національна доктрина розвитку освіти
http://www.vnz.univ.kiev.ua/uploads/p_4_58429238.doc
5. Про внесення змін до Положення про дошкільний навчальний заклад.- Київ (від 29 липня 2015 р. № 530)
6. Про затвердження Примірною Статуту дошкільного навчального закладу від 19.04.94 р. за N 75/284.
7. Положення про навчально-виховний комплекс «дошкільний навчальний заклад – загальноосвітній навчальний заклад», «загальноосвітній навчальний заклад - дошкільний навчальний заклад» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 №306)
8. Закон України «Про загальнодержавну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН «Про права дитини» на період до 2016 року» (від 05.03.2009 №1065-VI)

Основна література

1. Гевко І. Б. Методи прийняття управлінських рішень. Київ. 2011.
2. Довгань, Л.С. Стратегічне управління : навчальний Київ. 2011.
3. Денисенко Н. Ф. Управління системою фізичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах. Запоріжжя. 2001.
4. Довідник керівника дошкільного навчального закладу / уклад. Н. М. Курочка, А. Д. Середницька. Харків : Вид-во «Ранок». 2007.
5. Дитячий садок: управління. Київ. 2005.
6. Дзяна С. Р., Дзяний Р. Б. Теоретичні засади управління змінами в сучасних умовах. Ефективність державного управління. 2013. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/efdu_2013_34_5.pdf.
7. Збірник законодавчих і нормативних актів про дошкільну освіту / упоряд. К. Л. Крутій, Н. В. Погрібняк. Запоріжжя : ТОВ «ЛПІС» ЛТД, 2005.
8. Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту. Київ. Либідь, 2004.
9. Крутій К. Л. Управління дошкільним закладом освіти: організація контролю та керівництва. Запоріжжя, 1999.
10. Крутій К.Л. Моніторинг як сучасний засіб управління якістю освіти в дошкільному навчальному закладі. Запоріжжя, 2006.
11. Крутій К. Л. Управління дошкільним закладом освіти: організація контролю та керівництва. Запоріжжя, 1999.
12. Методична робота в ДНЗ / упоряд.: Л. А. Швайка. Харків, 2007.
13. Нормативні документи. Для завідуючих ДНЗ / Упор. Чала Т.Т. Харків. 2008.
14. Ю. Є. Петруні. Прийняття управлінських рішень. Київ. 2019.
15. Романюк І. Аналіз, планування, контроль, як функції управлінської діяльності керівника дошкільного навчального закладу. Тернопіль. Мандрівець, 2015.
16. Середницька А.Д., Курочка Н.М. Довідник керівника дошкільного навчального закладу. Харків. 2006.
17. Сучасний менеджмент у питаннях і відповідях. Навч. посібн./ За ред.. Балашова А.М., Мошека Г.Є. Київ. 2018.

18. Серіков А. В. Управління організаційними змінами. Харків, 2013.
19. Черновол-Ткаченко Р. І. Техніка управлінської діяльності. Харків, 2013.

Допоміжна література

1. Андрушків Б. М. Основи менеджменту / Б. М. Андрушків, О. Є. Кузьмін. Львів, 1995.
2. Близнюк В. Маркетинг в Україні: проблеми становлення та розвитку / В. Близнюк. Київ : ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2004.
3. Керівництво дошкільним навчальним закладом : інформ.-метод. матеріали на допомогу кер. дошк. навч. закл. / упоряд. : Н. Майор, Ю. Манилюк, М. Марусинець, О. Тимофеева. : Мандрівець, 2006.
4. Крутій К. Л. Моніторинг як засіб управління якістю освіти в дошкільному навчальному закладі. Запоріжжя, 2010.
5. Крутій К. Л., Маковецька Н.В. Управління дошкільним закладом: організація контролю та керівництва. Запоріжжя, 2003.
6. Ложкін Г. В. Економічна психологія. Київ, 2006.
7. Маковецька Н.В. Управління дошкільним закладом: організація контролю та керівництва. Запоріжжя, 2003.
8. 150 відповідей на запитання керівника ДНЗ / уклад. Т.Т. Чала. Харків, 2009
9. Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу / упоряд. Н. М. Курочка, Н. В. Омеляненко.: Мандрівець, 2008.
10. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління. Київ: Академвидав, 2003.
11. Пономаренко Т. О. Теоретичні засади культуровідповідного управління дошкільною освітою. Луганськ, 2008.
12. Твердохліб М. Г. Інформаційне забезпечення менеджменту. Київ, 2000.
13. Швайка Л.А. Планування роботи в ДНЗ. Харків, 2008.

Інтернет-ресурси

1. МОН України. URL : <http://www.mon.gov.ua>.
2. Нормативно-правове і програмно-методичне забезпечення організації навчального процесу в ЗНЗ України. URL : <http://www.znz.edu-ua.net>.
3. Освіта. URL : [www. http://www.osvita.org.ua](http://www.osvita.org.ua)
4. Офіційний сайт TIMSS. URL : [www. http://timss.bc.edu/](http://timss.bc.edu/)
5. Офіційний сайт Центру моніторингу столичної освіти. URL : <http://www.monitoring.in.ua>
6. Український центр оцінювання якості освіти URL : <http://www.testportal.gov.ua/index.php/text/statistik/>

2.